

הגמרא סבורה שכונת המשנה בדבריה אלו לבאר את דברי
 חכמים שנאמרו קודם לכן בסמוך, שנחלקו על רבן גמליאל ואמרו
 שיש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר. ועל כך תמזה הגמרא: **האי**
 – וכי זו דוגמא לגט אחר גט, והלא המשנה כותבת 'כיצד,
 עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט', וזו דוגמא לגט אחר מאמר, וכלל
 לא ביארה דין גט אחר הגט. מיישבת הגמרא: **אמר רב יהודה**, הכי
קאמר – זו כוונת התנא, חכמים אמרו את הדין שיש גט אחר הגט
ומאמר אחר מאמר, ואין כוונת התנא לבארו כאן, לפי שכבר
 נתבאר דבר זה במקום אחר **בדאמרן**, כפי המבואר בברייתא (לעיל
 נא). ענין גט אחר הגט ומאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד,
 וכן בשני יבמים יבמה אחת, ועתה יבבאר – התנא דינם של יבם אחד
ויבמה אחת ביצד התרין לשוק במקרים מיוחדים, עשה מאמר
ביבמתו ונתן לה גט אחר המאמר, צריכה היבמה חליצה.
 שנינו במשנה: **עשה מאמר וכעל הרי זו במצותה**. מבררת הגמרא:
לימא – שמא נאמר שדברי המשנה שאם עושה מאמר קודם
 שיבועל 'הרי זו כמצותה' **מפייע ליה לרב הונא**, **דאמר רב הונא**,
מצות יבמה כהלכתה, מתקיימת כאשר מקדש תחילה את היבמה
ואחר כך בועל. דוחה הגמרא: **אימא** – אמור שכוונת התנא
 ללמדנו, שאם עשה מאמר ובעל, **אף זה במצותה**, כלומר גם כן
 קנה את יבמתו וקיים את המצוה, אולם אין ראיה לרב הונא
 שדווקא כך יש לקיים את המצוה. מקשה הגמרא: **פשיטא** – פשוט
 הדבר שאם עשה מאמר קודם שבעל, שאין זה גורע מקיום
 המצוה, ובדאי אין כוונת התנא להשמיענו שאף באופן זה קיים
 המצוה. מתרצת הגמרא: אכן יש חידוש בדין זה, **סלקא דעתך**
אמינא, **בין דאמר מר** – שהובא בגמרא לעיל (בט) לדעת בית
 שמואי, שהעושה מאמר **ביבמתו** קודם שבא עליה, **פרחה היבמה וזקה**
ויבמה וזקה עליו וזקה **אריסין ונשואין** להינשא על ידי חופה
 כבשאר נשים, ואם בא עליה לאחר המאמר בלא חופה לא קנה
 את היבמה. ואם כן **אימא לאו מצוה קעביד** – שמא נאמר שאין זו
 מצוה כהלכתה, שנראה כמבטל מצות יבום, קא **משמע** לן התנא
 שהעושה מאמר תחילה ואחר כך בועל, אף זו כמצותה.
 הגמרא שבה לדברי רב הונא לבאר את הדין השני שאמר: **ונאמר**
אמר רב הונא, **מצות יבמה, מקדש ואחר כך בועל**. ואם **בעל ואחר**
כך עשה מאמר, גם כן קנה. שואלת הגמרא: דינו השני שאם **בעל**
תחילה ואחר כך עשה מאמר קנה, הלא הוא **פשיטא**, והא כבר
 קניה ליבמה **בביאה**, והמאמר שעושה אחר כך אינו מעלה ולא
 מוריד. משיבה הגמרא: **אלא אימא** – אמור שכך אמר רב הונא, אם
בעל בלא מאמר, קנה בביאה לבדה. מקשה הגמרא: **והתניא**
בברייתא שאם יבם בועל בלא מאמר לוקה, ובפשטות כוונת
 הברייתא למלקות ארבעים שאינו בא אלא לעובר על דבר תורה,
 נמצא שמדין תורה יש לעשות מאמר קודם שבעל, ואין אמר רב
 הונא שהבועל בלא מאמר קונה. מתרצת הגמרא: אין כוונת
 הברייתא למלקות ארבעים מהתורה, ובאמת הבועל בלי מאמר,
 קונה, ומה שמבואר בברייתא שלוקה, היינו **מפני מדרות** **בדאמרן**,
 על שנהג קלות ראש בעצמו ובעל את יבמתו קודם שקידשה.
 הגמרא מביאה ראיה שהבועל בלי קידושין לוקה מכת מדרות:
דבר מנגיד – היה מלקה מכת מדרות **מאן דמקדש אשה בביאה**,
 משום שזו פריצות, ואם כן הוא הדין במייבם בלא קידושין מאמר.
 הגמרא מביאה אופנים נוספים בהם היה רב מלקה מכת מדרות:
ומאן דמקדש אשה בשואבא – בשוק, ואפילו בכסף או בשטר, היה
 רב מלקה, לפי שהוא מנהג זילות ופריצות. **ומאן דמקדש אשה**
בלא שדויי – קודם שדיבר עמה אודות הקידושין לברר שאכן
 מתרצית היא להתקדש לו, היה רב מלקה. וכן היה רב מלקה **מאן**
דמבטל גיטא – מי ששלח גט לאשתו על ידי שליח וביטלו קודם
 שהגיע לידה. וטעמו, שמא השליח יתן את הגט לאשה לאחר
 שהבעל ביטלו, והיא אינה יודעת שהגט מבטל ותינשא לאחר
 ובניה יהיו ממזרים. וכן **מאן דמקדש מוציא אנושא** – מי שעומד
 לגרש את אשתו וקודם לכן מסר מודעה בפני עדים שהוא אנוס
 בכתיבת הגט ונתניתו, ולכן הוא מבטלו. ואף שבעת כתיבת הגט,
 בית דין מורים לו לבטל כל מודעה שמסר קודם לכן, ואם כן

המודעה לא הועילה, מכל מקום מאחר שהעדים מפרסמים
 שהבעל מסר מודעה וסבורים הכל שהגט בטל, יש חשש שלאחר
 שהאשה תינשא יצא לעז על בניה שהם ממזרים. וכן **מאן דמקדש**
שליחא דרבנן – שמעיו פניו ומתריס נגד שליח בית דין, וכן **מאן**
דשחי שמתא דרבנן עליה תלתין יומין – אדם שביטל דין גידו אותו
 למשך שלשים יום, והשחה את נידויו עליו כל השלשים יום,
 שהמתין ולא **אתי לבי דינא** בתוך שלשים הימים ו**תבע** להתיר
לשמתיה – לנידויו. ועל **חתנא דדאי כבי חמוני** – חתן הדר בבית
 חמוי, היה רב מלקה, כיון שהוא רגיל בביתו ועלול להכשל
 בחמויות, לפי שסתם חמות אזהבת את חתנה. מדייקת הגמרא
 ושואלת: וכי רק על **דדאי אין** – מי שדר בבית חמוי יש להלקותו,
 אולם מי **דרק חליף** ועובר על פתח הבית, לא מלקים אותו, והא
 ההוא – והרי היה מעשה בחתן **דחליף אכבא דבי חמוני** – שעבר
 על פתח בית חמוי, ונגזרה (והלקותו) **רב ששית**. משיבה הגמרא:
 החתן ההוא, **מידם הוה דים חממיתא** – חשוד היה שנכשל בחמותו
 ולכן הלקותה, אבל חתן שאינו חשוד, אם עובר על פתח חמוי ואינו
 דר שם אין מלקים אותו.
נדרדעי אמרי, **בבבליה לא מנגיד רב** – לא היה מלקה רב בכל
 המקרים המובאים **אלא רק למקדש בביאה ובלא שדויי** – שקידשה
 בביאה בלא שדיבר עמה קודם על כך. **ואיבא דאמר**, המקדש
 בביאה, **אפילו בשדויי**, נמי היה מלקה, משום שזו **פריצותא**.
 הגמרא מבארת מהו מאמר: **תנו רבנן**, **ביצד מאמר**, **נתן לה כסף**
או שוה כסף ואומר לה הרי את מקודשת לי במאמר יבמין. ומוסיפה
 הברייתא לברר: וכשמקדשה **בשטר ביצד**, כלומר מה הוא כותב
 בו. תמזה הגמרא: וכי צריכה הברייתא לברר **בשטר ביצד**, והרי
 מאחר שהתבאר שקדושי כסף ביבמה דינם כקידושי כסף בשאר
 נשים, אם כן אף קידושי שטר ביבמה דינם כקידושי שטר בשאר
 נשים, ואם כן דין השטר הוא **בדאמרן** בברייתא בקידושין (ט), **כתב**
לה על הנגיד או על התרם, **אף על פי שאין בו שוה פרוטה**, **הרי את**
מקודשת לי, הרי זו מקודשת ואם כן גם ביבמה יש לכתוב הרי את
 מקודשת לי במאמר יבמין. משיבה הגמרא: **אמר אביי**, אין כוונת
 הברייתא לברר על שטר קידושי יבמה כיצד, אלא **הכי קאמר**,
שטר כתובת יבמין ביצד כותבים אותו. ומבארת הברייתא: **כתב**
לה בשטר הכתובה, **אנא פלוני בר פלוני** **תת פלונית יבמתי**
עלי – התחייבתי לפלונית יבמתי **לזון ולפרנסה כראוי**. ומוסיפה
 הברייתא: **ובלבד שתהא כתובה** דהיינו מנה או מאתיים זו
 שהתחייב בעלה הראשון לתת לה אם היא תתאלמן או תתגרש,
 מוטלת על נכסי **בעלה הראשון**, שנכסיו הם המשועבדים
 לכתובתה, ואין נכסי היבם משועבדים לכך. ומוסיפה הגמרא: **ואי**
לית לה מבעלה הראשון, כגון שלא השאיר בעלה הראשון נכסים
 שישתעבדו לכתובה, **תקינו לה רבנן** ליבמה שתקבל כתובתה
 מנכסי **שני דהיינו מזהבם**, **כדי שלא תהא היבמה קלה פניו**
להוציאה.
 התבאר בגמרא לעיל (א) שאף שמן התורה אין גט מועיל ביבמה
 וזרק חליצה מתירתה לשוק, מכל מקום תקנו חכמים שהנותן גט
 ליבמה שוב אינו רשאי הוא ואחיו לייבמה, אך עדיין צריכה
 חליצה להתירה לשוק. ותיקנו כן כדי שלא יטעו ויאמרו שכשם
 שגט אינו מתיר את היבמה לשוק הוא הדין חליצה אינה מתירתה,
 והיבם יבוא עליה לאחר חליצה. הגמרא דנה האם תקנת חכמים
 חלה גם על גט פסול: **כעא מנייה אפי מרבה**, **נתן יבם לה** – ליבמתו
גט ואמר, **הרי את מוגרשת הימני ואי את מתרת לכל אדם**, מהו
 מה דינו, שהרי הנותן גט לאשתו וכתוב בו לשון זו, היא אינה
 מגורשת, ויש לדון האם יש בכח גט כזה לפסול את היבמה ליבום
 ובין לו ובין לאחיו. צדדי הספק הם, מאחר שגט הניתן **ליבמה**
 וקודם היבום ופוסלה ליבום, תקנה **דרבנן** הוא, האם תיקנו חכמים
 שדווקא **גט דמהני** – שמועיל **באשת איש** להתירה להינשא, **מהני**
 מועיל לפסול **ביבמה**, שאם יבוא עליה, עובר מדרבנן בלא
 יבמה, אבל **גט דלא מהני באשת איש** להתירה להנשא, כגון שאמר
 'הרי את מגורשת ואי את מתרת לכל אדם', לא **מהני** גם **ביבמה**
 לפוסלה על האחיות ולעבור עליה בלא יבמה. או **דלמא שתקנת**

המשך ביאור למסכת יבמות ליום שלישי עמ' א

1 חכמים היתה שאף גט שאינו מועיל באשת איש פוסל ביבמה, כיון
2 שאם לא כן, אֶתִּי לְאַחֲלוּפִי בְּגִיטָא – יבואו בני אדם לטעות בין
3 הגיטין, ויאמרו שכשם שאין הגט הזה פוסל כך כל גט אינו פוסל,
4 ויבואו לכנוס יבמה אף אחר נתינת גט המועיל באשת איש. [אמר
5 ליה רבה, חֵיִישִׁינָן דְּלָמָא אֶתִּי לְאַחֲלוּפִי בְּגִיטָא, ואף גט שאינו מועיל
6 באשת איש פוסל ביבמה].
7 מִתְקִיף לָהּ רַבָּה פֶּרֶרָה חֲנִן אֶלָּא מַעְתָּה, לדברֶיךָ שיש צד לומר
8 שחכמים תיקנו לפסול יבמה ליבום אף בגט הפסול באשת איש,
9 ומשום חשש שיבואו להחליף בגט רגיל, הרי שאם יִהְיֶה לָהּ היבם
10 ליבמתו נִיֵּירָא בְּעֵלְמָא שלא נכתב בו כלום, ואמר לה הרי זה גיטך,
11 הֵכִי נִמְי דְּפִסְלָה – וכי גם הוא יפסול את היבמה על האחים, הלא
12 פשוט שאינו פוסל, ובמה שונה גט פסול מנייר בעלמא. אָמַר לִיה
13 אבִי, הָתָם כִּשְׁהוּא נותן לה נייר בעלמא, אינו כלום, ואף לֹא פָסִיל
14 בְּכַהוֹנָה, אולם הֵכָא בגט שאמר לה שלא תהא ניתרת לכל אדם,
15 קָפְסִיל בְּכַהוֹנָה – כהן שנתן גט כזה לאשתו, אף שהגט פסול ואינה
16 מגורשת מכל מקום היא אסורה עליו, דִּתְנִיא – שכך שנינו

17 בברייתא, נאמר בתורה בהלכות כהונה (ויקרא כא ז) 'וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה
18 מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ, וְתִיבַת 'מֵאִשָּׁה' מיותרת, ודרשו חכמים שֶׁאֵפִילוּ
19 אִם לֹא נִתְגַּרְשָׁה אֶלָּא מֵאִשָּׁה – בעלה, שלא התירה לכל אדם, כגון
20 שאמר לה הרי את מגורשת ממני ואין את מותרת לכל אדם, גם
21 גרושה כזו לֹא יִקְחוּ, שאסורה לכהונה, וְחֵינּוּ רִיחַ הַנֵּט שְׁפוּסִיל
22 בְּכַהוֹנָה, ולכן רק באופן זה הסתפקה הגמרא האם יש בכוחו של
23 גט כזה גם לפסול יבמה על האחים.
24 הגמרא מביאה ספיקות נוספים בענין גט ביבמה: אָמַר רָמִי פֶּרֶרָה חֲמָא,
25 הֲרִי אָמְרוּ חכמים, אָמַר אֶחָד לְלִבְלָר [–סופר הכותב גיטין], כְּתוּב
26 גִּט לְאֶרוּסָתִי שקידשתי אותה בכסף או בשטר, אולם אין כוונתי
27 לגרשה בו עתה, אלא לְכַשְׁאֲכַנְסָנָה לחופה ותהיה נשואה לי
28 אֲנִרְשָׁנָה בגט זה, הֲרִי זֶה גִּט, ואם גירש בו לאחר שנשאה הרי זו
29 מגורשת. ואף שלא היה בדעתו לגרשה מיד לאחר כתיבתו, אין זה
30 נחשב לגט שנכתב שלא לשם גירושין, מִפְּנֵי שֶׁפִּידוּ לְגִרְשָׁה עתה,
31 שהרי גם ארוסה צריכה גט.

יבמות דף נב עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עזו והדר" (ליום שלישי) קמט

מקשה הגמרא: ומי מצית מוקפת לה – כיצד אתה יכול להעמיד את המשנה כרבי עקיבא, והא קתני ברישא של המשנה, נתן גט ליבמתו וקשה אחר כך מאמר, צריכה היבמה גט להפקיע את המאמר, וחליצה להפקיע את זיקת היבום. ואי – ואם המשנה סוברת כרבי עקיבא, בין דייב לה גט – לאחר שנתן לה גט, מי מהני בה – וכי מועיל בה מאמר לקנותה, והתניא רבי עקיבא אומר, מנין לזנות גט ליבמתו שנאמר עָלָיו עֲלִיזָה, שנאמר במי שגרש את אשתו ונישאת לאחר ונתגרשה או התאלמנה ממנו (דברים כד ו), לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה. התיבות 'אשר שלחה' מיתרות, ודרש רבי עקיבא שהכתוב מלמדנו לאסור עליו גם אשה אחרת אחר שילוח בלבד, כלומר ישנה אשה ששלחה בגט ואסור לו להחזירה אפילו לא נישאת לאחר, והכוונה ליבמה שנתן לה גט קודם שייבמה, שאסור לו לכנסה, ומעתה קשה, אם יבמה לאחר קבלת גט אסורה על היבם באיסור לאו, איך שנינו במשנה שמועיל מאמר אחרי גט, והרי אין קידושין תופסים בחיבי לאוין, ועל כרחק שמשנתנו אינה סוברת כרבי עקיבא.

מתרצת הגמרא: אמר רב אשי, גם לדעת רבי עקיבא, גט יבמין שאסור לכנס את היבמה, איסורו אינו אלא מדרבנן, וקרא – והדרשה שדרש רבי עקיבא מן הכתוב, אַמְמָרָתָא בְּעֻלְמָא ולא דרשה גמורה, ולכן קידושין תופסים בה מן התורה.

הגמרא מביאה ראיה לדברי רב יהודה אמר רב שמשנתנו שאמרה שאין אחר חליצה כלום, סוברת כרבי עקיבא: תניא נמי הכי, אמר רבי, אין תדברים הללו שאין אחר חליצה כלום אמורים אלא לדברי רבי עקיבא, שהיה עושה חליצה האסורה ליבם בלאו, בערוה האסורה באיסור כרת שאין תופסים בהן קידושין. אבל חכמים אומרים, הואיל וקידושין תופסים בחיבי לאוין, יש אחר חליצה כלום, ואם עשה מאמר לאחר חליצה, צריכה גט להחזירה לשוק. ומוסיף רבי: ואני אומר, אומני מועיל מאמר אחרי חליצה, בזמן שקדשה לשום אישה, כלומר שידע שאחר חליצה אינו יכול לייבם אותה, אלא שקדשה בתורת קידושי תורה ככל פנויה המתקדשת. אבל קדשה לשום יבמות, כלומר שסבור היה שיוכל לייבמה ולשם כך קידש אותה, אין אחר חליצה כלום ולא מועיל בה המאמר לפי שאין כאן זיקת יבום ואם כן אלו קידושי טעות.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין מחלוקת רבי וחכמים: תניא אידך, החולץ ליבמתו ונתן קדשה, רבי אומר, אם קדשה לשום אישה, צריכה היבמה גט, כיון שקידושין תופסים בחיבי לאוין. אולם אם קידש אותה לשום יבמות, שהתכוין לקדשה כדי לכנסה ולקיים מצות יבום, אין צריכה היבמה גט, כיון שאלו קידושי טעות. וחכמים אומרים, בין שקדשה לשום אישה ובין שקדשה לשום יבמות, צריכה היבמה גט, משום שקידושין תופסים בחיבי לאוין.

הגמרא מבארת את טעמו של רבי: אמר רב יוסף, מאי מצמא דרבי, לפי שאין הקידושין לשם יבמות מועילים בתורת קידושי אשה, לפי שעצמה – שחכמים קבעו שדינו בעוור – חופר בנכסי הגר ובכסבור שלו הן ולא קני, שכן הדין בגר שמת בלי יורשים, אם היתה קרקעו סמוכה לקרקע של חבירו, והלה חפר בקרקע הגר ולא התכוין לקנותה בכך לפי שהיה סבור שהוא חופר בקרקע שלו, לא זכה בקרקע הגר. ואף שהמחזיק בנכסי הגר שמת, קנה ולפי שאין לגר יורשים, מכל מקום כיון שלא התכוין לקנותה בכך, לא קנה. והוא הדין ביבם שעשה מאמר ביבמתו לאחר שחלץ לה, לפי שטעה והיה סבור שיוכל ליבמה אחר כך, לא קנה, כיון שלא התכוין לקדשה מכוחו בקידושין גמורים, אלא לקידושי יבמה מכח אחיו המת, אך זיקה זו כבר פקעה בחליצה.

הגמרא דוחה את סברת רב יוסף: אמר ליה אבאי לרב יוסף, מי דמי – וכי יש לדמות את שני הדינים, הלא הָתָם – בעוור בנכסי גר, לא קא מכין כלל למיקני, שהרי היה סבור שהם שלו, אבל הָתָם ביבם שקידש אחר חליצה, הלא הוא קא מכין למיקני, ואף שהיה סבור שיוכל לייבמה אחר כך, מכל מקום כוונתו היתה לקנותה. הא לא דמיא – והרי אין דומה דינו אלא לעוור בנכסי גר שה שמת והתכוין

ולאשה בעלמא, כלומר אם כתב גט לסתם אשה שאינה אשתו, על דעת שלאחר שיכנסנה יגרשנה בו, ולאחר שקידש אותה גירש בו, אין זה גט, ואינה מגורשת, והטעם, מפני שאין בידו לגרשה, כלומר בשעה שהגט נכתב לא היה ראוי לגירושין. פני – (הסתפקן רמי בר חמא, כתב גט ליבמתו קודם שכנסה ולאחר שיבם אותה נתנו לה, מהו – האם היא מגורשת. צדיי הספק הם, בין דאנידא ביה – שהיא קשורה בו ואינה יכולה להינשא לשוק עד שיפטור אותה בחליצה, בארופתו דמיא – היא דומה לארוסה, וכשם שניתן לכתוב גט לארוסתו ולגרשה בו לאחר הנישואין, הוא הדין ביבמה. או דלמא, בין דלא עבד בה מאמר, נמצא שהגט נכתב בשעה שלא היה ראוי לגירושין, וכיון שכן לא נחשב גט, ויבמתו אינה מגורשת. מסקנת הגמרא: תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.

הגמרא מסתפקת בדין נוסף: פני רב חנניה, יבם שעשה מאמר ביבמתו ואחרי כן כתב לה גט לזיקתו ולא למאמר, שכתב בתוך הגט שיועיל רק להפקיע את זיקת היבום ולא להפקיע את המאמר, או שכתבו למאמר ולא לזיקתו – על מנת להפקיע את המאמר ולא את הזיקה, מהו, האם היבמה נפטלת על ידי גט זה ליבום ואינה ניתרת לשוק אלא בחליצה. צדיי הספק הם, האם מאמר שעושה היבם ביבמתו, עָלָיו זיקה קא רמי – נוסף הוא לזיקה ונדבק בה, ואין גט מועיל לזה בלא זה, וכיון שנכתב בתוך הגט שלא עשאו אלא לאחר, הוה ליה – הרי דינו כמגדל חצי אשה, והמגרש חצי אשה לא עשה ולא כלום, והיא מותרת ליבם. או דלמא, האי לחזירה קאי והאי לחזירה קאי – המאמר והזיקה, עומד כל אחד בפני עצמו וניתן להפקיע אותו בלי חבירו. לפי צד זה של הספק, אם כתב גט לזיקתו ולא למאמר, נאסרה היבמה עליו ועל האחים, שהרי פקעה הזיקה וחל עליהם הדין כיון שלא בנה שוב לא יבמה, ואם כתב גט למאמר ולא לזיקתו, נאסרת היבמה עליו ואם יש אחים אחרים היא מותרת להם ליבום, שהרי המאמר שעשה אותו יבם פקע, ונשארה הזיקה כבתחילה.

מקשה הגמרא על ספיקו של רב חנניה: ותפשוט ליה – והלא ניתן לפשוט ספק זה מדרבא – ממה שאמר רבא על מה ששנינו במשנה לעיל (א): בענין שלשה אחים, ראובן הנשוי לשרה, שמעון הנשוי לרבקה, ולוי הנשוי לרחל (ונשות האחים אינן אחיות). ראובן מת בלי בנים ושמעון עשה מאמר בשרה אשת ראובן שמת, ושמעון מת אף הוא בלי בנים. שרה זקוקה ללוי מצד היותה אשת ראובן אחיו, ורבקה זקוקה ללוי מצד היותה אשת שמעון אחיו. אסור ללוי לייבם אותן ושתיהן צריכות ממנו חליצה, דאמר רבא על הדין הזה במשנה, שאם שמעון (שעשה מאמר בשרה) נתן קודם שמת גט לשרה להפקעת מאמר, ולא להפקעת זיקה, הותרה צרתה, כלומר רבקה אשת שמעון הותרה להתייבם ללוי, ואינה אסורה עליו עוד מחמת שתי יבמות הבאות מבית אחד, כיון שהגט הפקיע את המאמר ושרה אשת ראובן שוב אינה קנויה לו וראה ציור). מדברי רבא נלמד שמאמר וזיקה, עומד כל אחד מהם לבדו, וניתן לתת גט לאחד מהם בלי חבירו.

מתרצת הגמרא: לרבא פשיטא ליה – פשוט לו הדבר שמאמר עומד לבדו ואינו מתווסף לזיקה, אולם לרב חנניה מיבעיא ליה – רב חנניה הסתפק בדבר. שואלת הגמרא: מאי – כיצד נפשוט את ספיקו. משיבה הגמרא: תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפשטה.

שנינו במשנה: חלי וקשה מאמר וכו' אין אחר חליצה כלום. והיינו שקידושי המאמר אינם תופסים ואינה זקוקה לגט. הגמרא מבארת מדוע הקידושין אינם תופסים: אמר רב יהודה אמר רב, משנה זו, דברי רבי עקיבא היא, דאמר אין קידושין תופסין בחיבי לאוין, וכיון שלאחר החליצה נאסרה היבמה על החולץ באיסור לאו כיון שלא בנה שוב לא יבמה, אין קידושי המאמר תופסים בה ואינה זקוקה לגט. אבל חכמים (החולקים על רבי עקיבא וסוברים שקידושין תופסים בחיבי לאוין) אומרים, יש אחר חליצה כלום, כלומר קידושי המאמר תפסו, והיא זקוקה לגט להחזירה לשוק.

המשך ביאור למסכת יבמות ליום שלישי עמ' ב

1 לזכות בהם, וְכִסְכּוּר [–וטעה וסבר] שהנכס שחפר בו שֶׁל גֵּר אַחֵר
2 הוּא, שאף שהתכוין לגר אחר, הדין הוא דְּקָנִי כיון שמכל מקום
3 התכוין לקנין. והוא הדין יבם זה כוונתו היתה לקנין, אלא שטעה
4 מכח מה בא לקנותה, מחמת אחיו או מכחו, ומכיון שהתכוין מכל
5 מקום לקנין, הרי זה מועיל.
6 הגמרא מבארת את דברי רבי באופן אחר: אָלֵא אָמַר אַבְיִי, הָכָא
7 בְּמֵאֵי עֶסְקִינָן – באיזה אופן נחלקו רבי וחכמים, כְּגוֹן דְּאָמַר לָהּ
8 לִיבְמֶתוּ לאחר שחלץ לה, הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמֵאֵמַר יְבָמִין, כלומר
9 בקידושי מאמר. רַבִּי סָבַר, מֵאֵמַר עִילּוּי זִיקָה קָא רַמִּי – שחכמים
10 תיקנו מאמר לכל היבמים, רק כשיש זיקה והמאמר מתוסף עליה,
11 וְכֵאן שֶׁחֲלָץ לָהּ, אֲתֵאִי [–באה] הִחְלִיצָה אֶפְקַעְתָּה [–והפקיעה]
12 לְזִיקָה, ושוב אין המאמר יכול לחול משום שאין זיקה להתוסף

13 עליה. וְרַבִּנָּן סָבְרִי, הֵאִי לְחֻדְיָה קָאִי וְהֵאִי לְחֻדְיָה קָאִי – המאמר
14 והזיקה, כל אחד מהם עומד לבדו, וכשם שֶׁמַּעֲיָקְרָא – בתחילה
15 קודם שחלץ לה אֵילוּ אָמַר לָהּ הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמֵאֵמַר יְבָמִין, מִי לֹא
16 מִהֵנִי – וכי לא היה מועיל לקנותה אף שהזיקה עומדת בפני עצמה
17 ואינה מסייעת למאמר לחול, הִשְׁתָּא נִפְּי מִהֵנִי – גם עתה אחרי
18 שהחליצה הפקיעה את הזיקה, חל קנין המאמר, והיא מקודשת.
19 הגמרא מביאה ביאור נוסף במחלוקת רבי וחכמים: רָבָא אָמַר, אֵי
20 דְּאָמַר לָהּ לִיבְמֶתוּ לאחר שחלץ לה התקדשי לִי בְּמֵאֵמַר יְבָמִין, כּוּלִי
21 עֲלָמָא לֹא פְּלִיגִי דְּמֵהֲנִיא והקידושין חלים, וְהָכָא בְּמֵאֵי עֶסְקִינָן –
22 וכאן בברייתא במה נחלקו רבי וחכמים, כְּגוֹן דְּאָמַר לָהּ לִיבְמֶתוּ
23 לאחר שחלץ לה, הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּזִיקָתָא יְבָמִין, ונחלקו האם מאמר
24 בלשון זיקה קונה לאחר חליצה. רַבִּי סָבַר,